

Provisorische
Verordnung
über das
Verfahren in Presssachen.

Bei der Anwendung der unter Einem kundgemachten Verordnung gegen den Mißbrauch der Presse ist sich nach folgenden vom Ministerrathe festgesetzten Bestimmungen zu benehmen.

I. Von dem Verfahren.

§. 1.

Im Falle der Uebertretung einer der in den §§. 4, 5, 6, 7 und 25 der Verordnung gegen den Mißbrauch der Presse enthaltenen Vorschriften steht die Untersuchung und Bestrafung in den Provinzial-Hauptstädten den Magistraten, außer denselben den Kreisämtern zu.

Gegen die Erkenntnisse dieser Behörden findet die Berufung an die Landesstelle Statt, welche nur zur Bestätigung oder Milde rung berechtigt ist.

Jeder weitere Recurs ist ausgeschlossen.

§. 2.

Für das Verfahren und die Bestrafung der durch Mißbrauch der Presse verübten Uebertretungen wird bis auf weitere Anordnung jenes Gericht erster Instanz bestimmt, welches nach der Verfassung einer jeden Provinz der ordentliche Gerichtsstand des Fiscus in Civilsachen ist. Dasselbe hat als erkennendes Gericht in Presssachen aus vier Räten und einem Vorsitzenden zu bestehen.

Die Räte und der Vorsitzende zur Bildung des Pressgerichtes sind auf ständige Weise vom Justiz-Ministerium zu bestimmen. Ueber die Frage der Schuld oder Nichtschuld entscheidet jedoch ein Geschwornen-Gericht, welches dem Richter-Collegium von Fall zu Fall beigegeben wird.

§. 3.

Die strafrechtliche Verfolgung der durch die Presse verübten Uebertretungen geschieht im Wege des Anklage-Processes.

Das Verfahren ist öffentlich und mündlich.

Prowizoryczne
Rozporządzenie
względem postępowania
w sprawach druku.

Przy zastosowaniu zarazem obwieszczonego rozporządzenia przeciw nadużyciom druku postępować należy według następujących przez Radę Ministrów wydanych przepisów.

I. O postępowaniu.

§ 1.

W przypadku przystąpienia którego z przepisów objętych §§mi 4., 5., 6., 7., i 25. rozporządzenia wydanego przeciw nadużyciom druku śledztwa i ukaranie w prowincjonalnych stolicach jest rzeczą Magistratów, a na prowincyi rzeczą Urzędów cyrkulowych.

Przeciw wyrokóm tych władz odwołać się można do Rządu krajowego, który ma tylko prawo zatwierdzenia i złagodzenia wyroków.

Zaden dalszy rekurs nie ma miejsca.

§. 2.

Dla sądenia i karania przestępstw popełnionych przez nadużycie druku przeznacza się, nim późniejsze nastąpi rozporządzenie, ów Sąd pierwszej instancyi, który według urządzenia każdej prowincyi jest właściwym Sądem Fiskusa w sprawach cywilnych. Sąd ten jako wyrokujący w sprawach druku składać będą czterzy Radczy i Przydujący.

Radzców i Przydującego do składu Sądu w sprawach druku mianuje w sposób stały Ministerium sprawiedliwości. Czy zaś zachodzi, lub nie zachodzi wina, torozstrzeżga Sąd przysięgłych, który do składu sędziów każdą razą przydanym będzie.

§. 3.

Karne przewiedzenie przestępstw przez druk popełnionych dzieje się w drodze żaloby.

Postępowanie jest jawne i ustne.

§. 4.

Für die Besorgung der durch die gegenwärtige Verordnung dem Staatsanwälte übertragenen Amtshandlungen ist von Seite des Justiz-Ministeriums ein hierzu geeigneter Rechtskundiger zu bestellen und öffentlich bekannt zu machen.

In Fällen, wo die Anklage von einer Behörde erhoben wird, kann diese Behörde auch einen ihrer Beamten bestimmen, um neben dem Staatsanwälte die Anklage zu verfolgen.

§. 5.

Die zur Aufrechthaltung der öffentlichen Ordnung und Sicherheit bestellte Ortsbehörde ist angewiesen, jede Druckschrift mit Beschlagnahme zu versehen:

- a) wenn es der Schrift an der im §. 4 der Verordnung gegen den Mißbrauch der Presse geforderten Benennung oder Bezeichnung fehlt, oder wenn die Benennung oder Bezeichnung falsch ist; wenn in Bezug auf Zeitungen oder periodische Schriften die im §. 5 eben da vorgeschriebene Ausweisung nicht geschieht, oder wenn beim öffentlichen Anschlag oder Ausrufen, dem Verkaufe oder der Ausschüttung von Druckschriften auf öffentlicher StraÙe dasjenige nicht beobachtet worden ist, was der §. 25 der Verordnung gegen den Mißbrauch der Presse vorschreibt;
- b) wenn der Inhalt einer Druckschrift, mit deren Ausgeben bereits begonnen worden ist, eine solche Uebertretung begründet, welche im öffentlichen Interesse von Amtswegen verfolgt werden kann.

§. 6.

In allen anderen Fällen kann der Beschlagnahme nur vom Gerichte auf Antrag des Staatsanwaltes oder eines Privatklägers angeordnet werden, wobei der im §. 11 aufgestellte Grundsatz gilt.

Die Beschlagnahme findet jedenfalls nur in der am Schluß des §. 19 der Verordnung gegen den Mißbrauch der Presse bezeichneten Ausdehnung Statt, und darf sich nie auf das Manuscript selbst beziehen.

§. 7.

Das Gericht verfügt über das Gesuch um Verhängung des Beschlages sogleich nach dessen Empfang.

§. 4.

Ku sprawowaniu czynności, które obecne rozporządzenie wkłada na Prokuratora, mianować będzie Ministerium sprawiedliwości zdatnego ku temu prawnika i tegoż poda do wiadomości.

W przypadkach, gdzie Urząd wnosi żalobę, może tenże postanowić jednego z swych urzędników, któryby obok Prokuratora przeprowadził żalobę.

§. 5.

Władza miejscowa do utrzymania powszechnego porządku i bezpieczeństwa postanowiona, ma obowiązek, na każde pismo drukowe areszt położyć (mit Beschlagnahme zu versehen.)

- a) Jeśli to pismo niema imienia lub znaku, które wymaga §. 4. rozporządzenia przeciw nadużyciom druku, lub jeśli imię albo znak są fałszywe; jeżeli co się tycze gazet i pism perjodycznych zaniechano złożyć dowodu w §cie 5. tamże przepisane, albo jeżeli przy publicznem przybiciu lub ogłoszeniu, przy przedaży, lub rozdawaniu pism drukowanych na publicznem miejscu nie zachowano tego, co §. 25. rozporządzenia o nadużyciu druku przepisuje;
- b) jeśli treść pisma drukowego, które rozdawać rozpoczęto, znamionuje takie przestępstwo, którego w interesie powszechnym z Urzędu dochodzić można.

§. 6.

W wszelkich innych przypadkach areszt tylko od Sądu na wniosek Prokuratora, lub prywatnego oskarżyciela położony być może, przyczem ma wagę prawidło w §. 11. przepisane.

W każdym razie areszt tylko w rozciągłości §. 19. rozporządzenia o nadużyciu druku oznaczonej, ma miejsce, a nigdy aż do samego rękopisma rozciągać się nie może.

§. 7.

Na prośbę o położenie aresztu Sąd stanowi zaraz po utrzymaniu téjże.

§. 8.

Die zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung und Sicherheit bestellte Behörde hat die von ihr ausgegangene Beschlagnahme im Falle b) des §. 5 innerhalb der nächsten 24 Stunden, und wenn die Beschlagnahme an einem anderen Orte, als wo das Presbyterium seinen Sitz hat, geschehen ist, längstens binnen drei Tagen dem Staatsanwalte und dem Gerichte anzuzeigen, und dem letzteren die Actenstücke über die Begründung und den Vollzug des Beschlages zu übergeben. Sogleich nach erhaltener Anzeige erkennt das Gericht, ob der Beschlagnahme wieder aufzuheben sey oder fortzubestehen habe. In letzterem Falle, so wie da, wo das Gericht selbst den Beschlagnahme erkannt hat, nimmt dasselbe die Untersuchung der Uebertretung, wegen welcher der Beschlagnahme erkannt wurde, sogleich vor. In den im §. 5, Absatz a) erwähnten Fällen ist die von der Sicherheitsbehörde verfügte Beschlagnahme innerhalb der oben erwähnten Frist der nach §. 1 competenten Behörde anzuzeigen und derselben die weitere Amtshandlung zu überlassen.

§. 9.

Alle Gerichtsbeschlüsse werden den Parteien und dem Staatsanwalte bekannt gemacht, ausgenommen, wo diese Bekanntmachung für die Führung der Untersuchung selbst einen unwiederbringlichen Nachtheil hervorbrächte.

§. 10.

Wird in den Fällen, wo der Beschlagnahme nicht vom Gerichte verfügt worden ist, demjenigen, gegen welchen derselbe verfügt wurde, die Bestätigung oder Aufhebung des Beschlages von Seite des Gerichtes oder der nach §. 1 competenten Behörde nicht innerhalb drei Tagen, oder wenn die Beschlagnahme an einem vom Amtssitze des Gerichtes oder der Behörde verschiedenen Orte geschehen ist, innerhalb acht Tagen, von der erfolgten Beschlagnahme an gerechnet, eröffnet, so verliert der Beschlagnahme ohne weitere Verfügung von Rechtswegen seine Wirksamkeit, und den durch den Beschlagnahme Beschädigten gebührt der Ersatz des Schadens und der Kosten aus der Staats-Casse. Dasselbe gilt von dem Falle, wenn der Beschlagnahme vom Gerichte oder der nach §. 3 competenten Behörde aufgehoben, oder wenn binnen drei Tagen nach gerichtlicher Bewilligung oder Bestätigung der Beschlagnahme keine Klage überreicht wird. Die

§. 8.

Władza do utrzymania powszechnego porządku i bezpieczeństwa postanowiona ma o położonym przez siebie areszcie w przypadku b) w przeciągu następnych 24 godzin, a jeśli areszt położono w inném miejscu, a nie w miejscu siedziby Sądu drukowego, najdalej w przeciągu trzech dni Prokuratorowi lub Sądowi donieść, tudzież temu ostatniemu oddać akta względem spowodowania i położenia aresztu. Zaraz po otrzymaném doniesieniu wyrokuję Sąd, czy areszt ma być zdjęty, lub czyli dalej trwać ma. W drugim przypadku, tudzież tam, gdzie Sąd ten areszt nakazał, przedsiębierze niezwłocznie śledzenie przestępstwa, z przyczyni którego areszt nakazanym został. W przypadkach w §. 5. ustępie a) wymienionych, należy o areszcie, które Władza bezpieczeństwa poleciła, w przeciągu w terminie wyżej wyrażonego stosownie do §fu 1. do należytego Urzędu uczynić doniesienie, zdając na tenże dalsze przeprowadzenie czynności.

§. 9.

O wszelkich wyrokach sądowych należy zawiadomić strony i Prokuratora, wyjąwszy przypadki, w którychby to zawiadomienie dla samego toku śledztwa niepowetowaną szkodę zrzadzić miało.

§. 10.

Gdyby w przypadkach, gdzie areszt nie od Sądu nakazany, onego, przeciw któremu go nakazano, o zatwierdzeniu, lub zdjęciu aresztu ze strony Sądu, lub Urzędu według §. 1. za właściwy uznanego, nie w przeciągu trzech dni, albo jeśli areszt nie w miejscu siedziby Sądu lub Urzędu położonym został, w przeciągu ośmiu dni od położenia aresztu rachując nie zawiadomiono, tedy areszt niepotrzebując dalszego rozporządzenia z prawa traci swą wagę, a temu, który przez areszt szkody doznał, wynadgródenie szkody i kosztów z kasy skarbowej należy. Toż ma miejsce w przypadku, jeżeli areszt przez Sąd, lub Urząd według §. 3. właściwym uznany jest zdjęty, albo jeżeli w przeciągu trzech dni po sądowem poleceniu lub zatwierdzeniu aresztu skargi nie podano. Zgaśnięcie are-

72
Erlöschung des Beschlages hindert nicht die weitere Verfolgung des Straffälligen.

§. 11.

Die Staatsanwälte verfolgen die Preßübertretungen von Amtswegen, ausgenommen in den Fällen, in welchen nach dem allgemeinen Strafgesetzbuche nur auf die Klage der beleidigten Privatpersonen eingeschritten werden darf. In Fällen der letzteren Art hat der Staatsanwalt nur auf Ansuchen der beleidigten Privatperson einzuschreiten.

§. 12.

Die Klage, sie mag vom Staatsanwälte oder von einem Privatkläger angebracht werden, muß die genaue Anzeige der Schrift und der Stellen, worin die Uebertretung liegen soll, enthalten, und dem zuständigen Untersuchungsgerichte übergeben werden.

§. 13.

Das Gericht erkennt längstens in den nächsten drei Tagen, nachdem die Klage überreicht ist, ob Grund zur gerichtlichen Verfolgung der angezeigten Uebertretung vorhanden sey, und nimmt sogleich, wenn solcher Grund vorhanden, die Untersuchung vor.

§. 14.

Die Voruntersuchung (das Vorverfahren) ist in der Regel durch einen zum Richteramte befähigten Beamten des Preßgerichtes vorzunehmen, welcher jedoch dann von jeder Mitwirkung bei den Verhandlungen des erkennenden Gerichtes ausgeschlossen ist.

Erhebungen außer dem Orte des Gerichtes hat er durch die zur Erhebung des Thatbestandes in Criminal-Angelegenheiten competente Behörde vornehmen zu lassen; übrigen ist auch der Staatsanwalt so wie jeder Privatkläger berechtigt, während der Voruntersuchung Anträge auf einzelne Erhebungen bei dem Untersuchungs-Richter zu stellen.

§. 15.

Bei dieser Voruntersuchung hat der Richter im Allgemeinen nach den Regeln des bestehenden Untersuchungsverfahrens vorzugehen; dem Angeklagten sind alle Anklagepuncte und die wider ihn vorliegenden Beweise vorzuhalten, und seine Er-

sztu nie przeszkadza dalszemu dochodzeniu obwinionego.

§. 11.

Prokuratorowie dochodzą z Urzędu przestępstw drukowych, wyjąwszy przypadki, w których według ustawy karnéj tylko w skutek żałoby obrażonej osoby prywatnej działania rozpocząć wolno. W przypadkach ostatniego rodzaju Prokurator działa tylko w skutek żałoby obrażonej osoby prywatnej.

§. 12.

Żałoba, bądź ją wnosi Prokurator, bądź prywatny, zawierać ma dokładne orzeczenie pisma, lub miejsc, które stanowią przestępstwo, i bydź podana do należytego Sądu śledczego.

§. 13.

Najdalej w przeciągu najbliższych trzech dni po podaniu żałoby, wyrokuje Sąd, czy zachodzi powód sądowego badania doniesionego przestępstwa, a gdy taki powód zachodzi, przedsiębierze zaraz śledztwo.

§. 14.

Wstępne śledztwo (wstępne postępowanie) popolicie przedsiębierze Urzędnik Sądu drukowego, upoważniony do pełnienia obowiązków sędziego, którego wszelako następnie od wszelkiego udziału w działaniach wyrokującego Sądu usunąć potrzeba.

Badania poza miejscem, w którym siedziba Sądu, ma tenże Sąd spowodować za pośrednictwem Urzędu, który jest właściwym dla badań istoty czynku w sprawach kryminalnych; wreszcie i Prokurator, i każdy prywatny oskarżyciel ma prawo w ciągu wstępnego śledztwa czynić przed śledczym sędzią wnioski względem punktów poszczególnych badania.

§. 15.

W tych wstępnych śledztwach sędzia postępuje w ogólności podług zasad porządku śledczego; obżałowanemu potrzeba objawić wszystkie punkta żałoby, i dowody naprzeciw niemu mówiące, łżniamienia

klärungen darüber aufzunehmen, doch darf der Richter in keiner Weise von den in den §§. 363 — 366 des I. Thls. des Strafgesetzbuches bestimmten Strafen Gebrauch machen, und eine häusliche Durchsichtung in der Wohnung des Beschuldigten nur mit Bewilligung des Gerichtes vornehmen.

§. 16.

Der Angeklagte ist während der Untersuchung in der Regel auf freiem Fuße zu belassen. Betrifft jedoch die Anschulldigung eine Uebertretung, welche nach diesem Gesetze eine Kerkerstrafe von 5 Jahren nach sich ziehen kann, so hat das Gericht zu erkennen, ob er auf freiem Fuße gegen angemessene Caution oder im Verhafte zu untersuchen sey.

§. 17.

Die Untersuchungs-Acten sind, wenn der Staatsanwalt klagt, an ihn einzusenden; derselbe kann, wenn er die Voruntersuchung noch unvollständig findet, auch jetzt noch unmittelbar bei dem Untersuchungsrichter die Anträge auf Bervollständigung stellen.

§. 18.

Ist die Voruntersuchung vollständig, so übergibt der Staatsanwalt binnen acht Tagen die Acten mit der Anklageschrift an das Preßgericht. Die Anklageschrift enthält:

Erstens. Die genaue Bezeichnung der Druckschrift und der Stellen, auf welche die Anklage gegründet wird.

Zweitens. Die Benennung der Uebertretung, wegen welcher die Anklage erhoben wird.

Drittens. Die Benennung der angeschuldeten Personen.

Viertens. Die Benennung jener Zeugen und Sachverständigen, deren Erscheinung in der Gerichtssitzung der Staatsanwalt für nothwendig hält.

Fünftens. Den Antrag auf Schuldig-Erklärung und auch das Maß der Strafe.

§. 19.

Ebenso ist, wenn die Klage nicht vom Staatsanwalt erhoben wurde, dem Privatkläger am Schluß der Voruntersuchung von dem Untersuchungsrichter die Acten-Einsicht zu gestalten, und er hat, in soferne auf seine Anträge nicht vorerst eine Bervollständigung der Untersuchung nöthig wird, eine Anklage nach den Erfordernissen des

jego co do tego przedmiotu zapisać; na żaden atoli sposób sędzia jest mocen uczynić użytku z kar w §§. 363. — 366. części I. ustawy karnéj przepisanych, rewizya zaś w domu obwinionego tylko za przyzwoleniem Sądu przedsięwziętą bydz może.

§. 16.

W czasie śledztwa obżałowany pospolicie na wolnej stopie pozostać ma. Gdyby atoli żałoba tyczyła się przestępstwa, któreby według téj ustawy karę pięcioletniego więzienia za sobą pociągało, tedy Sąd wyrokuje, czy tenże na wolnej stopie za daniem przyzwoitej kaucyi lub pod arestem badany bydz ma.

§. 17.

akta śledcze, jeżeli Prokurator wnosi żałobę, do tegoż odesłane bydz mają; tenże znalazłszy niedokładnem wstępne śledztwo, mocen jest teraz jeszcze bezpośrednio, od sędziego śledczego zażądać uzupełnienie onego.

§. 18.

Jeżeli wstępne śledztwo jest dokładne, Prokurator odda w przeciągu 8 dni akta wraz z żałobą do Sądu drukowego.

Ta żałoba zawiera:

Po piérwsze. Dokładne opisanie pisma drukowego i miejsce pisma, które są przedmiotem żałoby.

Po wtóre. Nazwę przestępstwa, przeciw któremu podniesiona żałoba.

Potrzenie. Imię osoby obwinionéj.

Poczwarde. Imię tych świadków i znawców, których obecność na posiedzeniu sądownem Prokurator uzna potrzebną.

Popięte. Wniosek do ogłoszenia winy, jakoteż wymierzenia kary.

§. 19.

Podobnie jeżeli nie Prokurator zanosi żałobę prywatnemu oskarżycielowi na końcu wstępnego śledztwa Sędzia dozwoli przejrzeć akta, on zaś, jeżeli na żądanie jego piérwéj uzupełnienie śledztwa potrzebnem nie będzie, ma żałobę stosownie do wymagania poprzedzającego §fu 18. pod upa-

vorhergehenden §. 18 bei Verlust derselben innerhalb einer ihm anzuberaumenden Frist von acht Tagen entweder zu Protokoll zu geben oder schriftlich einzureichen, worauf die Acten an das Presbyterialgericht übergeben werden.

§. 20.

Das Gericht sezt, sobald die Anklage übergeben ist, oder im Falle des vorhergehenden Paragraphes die Acten bei demselben einlangen, einen Gerichtstag zur öffentlichen Verhandlung an. Zugleich theilt es das Duplicat der Anklage dem Angeklagten mit, und befiehlt ihm, an dem angezeigten Gerichtstage selbst, und wenn er will, mit einem Verteidiger zu erscheinen, auch wenigstens acht Tage von der angezeigten Tagfahrt jene Zeugen und Sachverständigen, die er dazu vorgeladen haben will, und den gewählten Verteidiger zu benennen. Bei der Wahl des Verteidigers ist der Angeklagte an die berechtigten Rechtsfreunde nicht gebunden.

§. 21.

Die im vorigen Paragraphen erwähnte Vorladung ist dem Angeklagten wenigstens vierzehn Tage vor dem Gerichtstage zuzustellen.

§. 22.

Wenn der Staatsanwalt auf Bestrafung einer Uebertretung anträgt, worauf Kerkerstrafe gesetzt ist, wird für den Angeklagten, wenn er einen Verteidiger zu wählen unterläßt, ein solcher von Amtswegen aufgestellt.

§. 23.

Dem Angeklagten und seinem Verteidiger steht die Einsicht der Untersuchungs-Acten in der Gerichtskanzlei offen.

§. 24.

Zur Gerichtsitzung werden ferner die klagende Partei, der Staatsanwalt, die Geschworenen und jene Zeugen und Sachverständigen vorgeladen, deren Vorladung von den Parteien oder dem Staatsanwalte verlangt oder vom Gerichte für nothwendig erachtet wird.

§. 25.

Die Gerichtsitzung ist öffentlich. Das Gericht kann jedoch eine geheime Sitzung anordnen,

am Tage der Verhandlung in der Verhandlung mit dem Presbyterialgericht übergeben werden.

am Tage der Verhandlung in der Verhandlung mit dem Presbyterialgericht übergeben werden.

am Tage der Verhandlung in der Verhandlung mit dem Presbyterialgericht übergeben werden.

§. 20.

Skoro żalobę podano lub skoro w przypadku orzecznym w §cie poprzedzającym akta doszły do Sądu, naznacza tenże termin do publicznych rozpraw. Zarazem udzielając duplikat żaloby obżałowanemu, nakazuje mu na oznaczony termin samemu, lub jeśli tego chce, w towarzystwie obrońcy stawić się, a przytém przynajmniej ośm dni przed stawieniem się wymienić onych świadków i znawców, których życzy sobie mieć obecnymi, tudzież wybranego przez się obrońcę swojego. W wyborze obrońcy obżałowany nie wiąże się do upoważnionych prawników.

§. 21.

Cytacyja w poprzedzającym paragrafie wspomniana obżałowanemu przynajmniej na dni czternaście przed terminem doręczoną być musi.

§. 22.

Jeśli Prokurator jest za ukaraniem przestępstwa, za które kara więzienia jest postanowiona, tedy obżałowanemu, gdyby obrońcę wybrać zaniedbał, takowy z urzędu dodany będzie.

§. 23.

Obżałowanemu i jego obrońcy wolno przejrzeć akta śledcze w kancelaryi sądowej.

§. 24.

Potém przyzwani będą na posiedzenie oskarzyciel, Prokurator, przysięgli i ci świadkowie i znawcy, których stawienia się strojny lub Prokurator zażądają, lub takowe Sąd za potrzebne uzna

§. 25.

Posiedzenie odbywa się jawnie. Sąd może li tajne posiedzenia rozporządzić mocen,

wenn nach seinem Ermessen aus der Oeffentlichkeit der Verhandlung Verletzung der Sittlichkeit erfolgen würde. Ein solcher Beschluss kann jedoch nur mit Stimmeneinhelligkeit gefasst werden.

Die Ausschließung erstreckt sich niemals auf die berechtigten Rechtsanwälte. Ueberdies hat jede Partei das Recht, auch in geheimer Sitzung drei Personen ihres Vertrauens zur Seite zu haben.

§. 26.

In der Gerichtssitzung wird zuerst die Anklageschrift, dann werden, wenn nicht der Angeklagte schon vorher etwas vorzutragen verlangt, die nöthigen Urkunden verlesen, Zeugen und Sachverständige vernommen, Beweis-Eintreden erörtert, und die Parteien und der Verteidiger mit ihren Ausführungen und Gesuchen gehört, wobei dem Angeklagten und seinem Verteidiger immer das 1. te Wort zu gestatten ist. Selbst wenn die Klage nicht vom Staatsanwälte erhoben wurde, ist derselbe im Interesse des Gesetzes zu hören. Der Präsident, die Richter, die Geschwornen und der Staatsanwalt sind befugt, an die Parteien, Zeugen und Sachverständigen Fragen zu stellen; auch die Parteien können solche Fragen stellen, sey es unmittelbar selbst, oder indem sie sich deshalb an den Präsidenten wenden.

§. 27.

Die Zeugen werden in der Gerichtssitzung vor ihrer Eidevernehmung beeidigt, im Falle bloßer Privatklage jedoch nur, wenn eine Partei es verlangt; die frühere Beeidigung eines Zeugen durch den Untersuchungsrichter oder durch ein anderes requirirtes Gericht ist ausnahmsweise zulässig, wenn die Vorladung des Zeugen in die Gerichtssitzung wegen zu weiter Entfernung oder Krankheit desselben nicht thunlich ist. In solchen Fällen wird die Aussage der Zeugen, wenn es von einer Partei begehrt oder vom Gerichte für nöthig erachtet wird, in der Gerichtssitzung verlesen.

§. 28.

Nachdem das Gericht die Verhandlung geschlossen erklärt hat, fasst der Präsident den wesentlichen Inhalt der Verhandlung in einer kurzen Zusammenstellung, ohne jedoch seine eigene Ansicht kund zu geben, fügt die etwa sachdienliche Erläuterung des Gesetzes bei, und stellt sodann die von den Geschwornen zu beantwortenden Fragen,

jeżeli według jego zdania z jawności rozpraw wynikać może obraza dobrych obyczajów. Takowa uchwała zapasć może tylko jednomyslnością głosów.

Wyłączenie nie rozciąga się nigdy do upoważnionych obrońców prawnych. Prócz tego każda strona ma prawo także i na tajnem posiedzeniu mieć obok siebie trzy osoby swego zaufania.

§. 26.

Na posiedzeniu należy naprzód żałobę, potem jeśli obżałowany już przed tém głosu nie zażąda, potrzebne dokumenta odczytać, dalej świadków i znawców wysłuchać, tudzież rozebrać zarzuty naprzeciw dowodom postawione i wysłuchać wykłady i wniosienia stron i obrońców tychże, przyczem obżałowany i jego obrońca zawsze ostatni głos dozwolony mieć powinien. Prokurator, chociażby nie wnosil żaloby, w interesie prawa sluchany bydz ma. Prezes, sędzia, przysięgli i Prokurator maja prawo czynić pytania do stron świadków i znawców, lecz i strony mogą czynić pytania bądź bezpośrednio same, bądź udając się oto do Prezesa.

§. 27.

Od świadków przed badaniem tychże potrzeba na posiedzeniu sądowem odebrać przysięgę, atoli w razie prywatnego zaskarżenia wtedy tylko, gdy którakolwiek strona tego za żąda; uprzednie odebranie od świadka przysięgi przez sędziego śledczego lub inny o tym względzie zawezwany Sąd może mieć wyjątkowo miejsce, jeżeli cytacja świadka na posiedzenie, dla odległego oddalenia lub choroby tegoż uskutecznić się nieda. W takich przypadkach odczyta się na posiedzeniu sądowem zeznanie świadków, jeżeli tego którabadz strona zażąda, lub to Sąd za potrzebne uzna.

§. 28.

Gdy Sąd rozprawy za skończone ogłosił, Prezes ma zebrać istotną ich osnovę w króciuchną treść, nie wyjawiając jednakże własnego zdania, dodać przydatne objaśnienie ustawy i zadać przysięgłym zapytania, które maja bydz proste, szczegółowe, jak najwyraźniejsze i tylko ku za-

welche einfach, getrennt und möglichst bestimmt und nur auf die angeschuldete Uebertretung im Allgemeinen und die besonderen erschwerenden Umstände gerichtet seyn sollen, wobei über jeden beschwerenden Umstand eine besondere Frage zu stellen ist.

Zugleich wird den Geschwornen bemerkt, daß sie sich über die einzelnen Fragen besonders zu erklären haben.

Mit diesen Fragen, den etwa während der Verhandlung genommenen Notizen und der Druckschrift, auf welche sich die Anklage gründet, ziehen sich die Geschwornen, wenn sie nicht schon auf der Stelle über den Ausspruch einig werden, in die Berathungskammer zurück, wobei ihnen keine Acten mitgegeben werden.

In der Berathungskammer ernennen sie aus ihrer Mitte einen Vorstand. Bis sie über den Ausspruch einig sind, dürfen sie mit Niemanden verkehren.

§. 29.

Die Geschwornen beantworten der Reihe nach die ihnen gestellten Fragen, indem sie in Bezug auf die in den einzelnen Fragen enthaltenen Thatsachen den Angeklagten für schuldig oder nicht schuldig erklären, — ein dritter Ausspruch ist unzulässig. Sie sind hiebei an keine bestimmten Beweisarten gebunden, sondern urtheilen nach ihrer inneren Ueberzeugung. Sie sind nicht schuldig, die Gründe ihrer Entscheidung anzugeben.

Zur Schuldig-Erklärung sind wenigstens zwei Drittel der Stimmen erforderlich.

Bei der Rückkehr der Geschwornen in den Sitzungssaal spricht der Vorstand derselben laut und für das Publikum vernehmlich das Schuldig oder Nichtschuldig mit kurzen Worten aus, als:

»Die Erklärung der Geschwornen ist bei abgelegtem Eide auf die erste Frage: Schuldig (Nichtschuldig); auf die zweite Frage: Schuldig (Nichtschuldig), u. s. w.«

§. 30.

Hat das Geschwornen-Gericht den Angeklagten schuldig befunden, so erkennt das rechtsverständige Gericht in geheimer Berathung über das Strafausmaß.

Dasselbe faßt seinen Beschluß nach absoluter Stimmenmehrheit, und macht sogleich das Urtheil nebst den Beweggründen den Anwesenden bekannt.

skarzonemu przestępstwu w ogólności i obciążającym okolicznościom skierowane, przy czém co do każdój obciążającej okoliczności pojedynczo pytanie zadać potrzeba.

Zarazem przysięgłym oznajmić to należy, jako na pojedyncze pytania z osobna odpowiadać mają.

Z temi pytaniami, z notatkami, które może podczas rozpraw poczynili, tudzież z pismem drukowém, które spowodowało żalobę, przysięgli jeśli już w téj chwili co do zdania nie zjednoczyli się, udają się na ustęp do izby radnej nie biorąc z sobą żadnych aktów.

Na ustępie obiorą z pośród siebie prezydującego. Dopokąd w zdaniu nie zjednoczą się, nie wolno im z nikim byź w styczności.

§. 29.

Przysięgli odpowiadając z kolei na zadane sobie pytania, obżałowanego co do faktów zawartych w pojedynczych pytaniami winnym lub niewinnym uznają. Trzecie zdanie miejsca nie ma. Nie będą oni przytem związani jakimikolwiek dowodami, sądzą jedynie według swego wewnętrznego przekonania. Nie są także obowiązani przytaczać powody zdań swoich.

By kogo uznać winnym, trzeba, by nato przynajmniej dwie trzecie części głosów, zgodziły się.

Gdy już przysięgli wrócili do sali radnej, Prezydujący tychże głośno, dla publiczności zrozumiałe i krótko wyrzecz, czy obżałowanego winnym lub niewinnym znaleźli.

N. p. »Przysięgli oświadczają z odwołaniem się do wykonanej przysięgi co do pierwszego pytania: winny (niewinny); co do drugiego pytania: winny (niewinny) i t. d.«

§. 30.

Jeżeli Sąd przysięgłych uznał obżałowanego winnym, wyrokuję w tajnym posiedzeniu Sąd prawników względem wymiaru kary.

Tenże stanowi uchwałę podług bezwarunkowej większości głosów, i ogłasza obecnym wyrok i powody tegoż.

Den Parteien, welche nicht erscheinen, wird das Urtheil in gesetzlicher Weise zugestellt.

§. 31.

Das Gericht kann auf keine größere Strafe erkennen, als vom Staatsanwälte oder Privatkläger in Antrag gebracht wurde. So lange das Urtheil nicht verkündet ist, kann der Kläger in jeder Lage des Verfahrens, gegen Vergütung aller Kosten und der Schäden, die Klage wieder zurücknehmen, und eben so kann der Staatsanwalt die gerichtliche Verfolgung gegen den Angeklagten wieder aufgeben, in welchem Falle die Staats-Casse die Kosten und Schäden trägt.

§. 32.

So lange die Verhandlung nicht geschlossen ist, kann das Gericht dieselbe auf kurze Zeit vertagen. Nach dem Schluß der Verhandlung muß sogleich zur Urtheilsschöpfung geschritten werden.

§. 33.

Das Sitzungs-Protokoll enthält die Benennung der anwesenden Gerichtsmitglieder und des Staatsanwaltes, der erschienenen Parteien und des Verteidigers, die Aufzeichnung jener Punkte, deren Protokollierung das Gericht verordnet, insbesondere das für die Entscheidung der Sache Wesentliche von den Zeugenaussagen und den Geständnissen, so wie alle Beschlüsse des Gerichtes.

§. 34.

Wenn der gehörig vorgeladene Angeklagte in der Gerichtssitzung nicht erscheint, so hindert dieses das Geschwornen-Gericht nicht an der Fällung seines Ausspruches auf Grund der Ergebnisse der Gerichtsverhandlung.

§. 35.

Ist der Angeklagte abwesend oder sein Aufenthalt unbekannt, oder kann die Einhängung der Vorladung nicht an seinem Aufenthaltsorte, oder endlich bei einem angeklagten Fremden überhaupt nicht geschehen, so ist die Vorladung öffentlich zu erlassen, d. i. am Sitzungsorte des urtheilenden Gerichtes öffentlich anzuschlagen, und durch die Provinzial-Zeitung bekannt zu machen. In gleicher Art ist das ergangene Urtheil zu veröffentlichen.

§. 36.

Ist der Angeklagte im Auslande, und kann die Behändigung der Vorladung an ihn geschehen,

Stronom, które się nie stawiły, wyrok w drodze przepisanej doręczonym będzie.

§. 31.

Sąd nie jest mocen większą zawyrokwować karę, niż żądał Prokurator lub oskarżyciel prywatny. Dopóki nie ogłoszono wyroku, oskarżyciel może w czasie trwających rozpraw każdej chwili za wynagrodzeniem kosztów i szkody odstąpić od żałości, podobnie może Prokurator zrzec się sądowych rozpraw względem obżałowanego, w którym razie kasa skarbowa kosztą i szkody na siebie przyjmie.

§. 32.

Dopóki rozpraw nie zamknięto, sąd może je na czas krótki odroczyć. Po zamknięciu rozpraw następuje wydanie wyroku.

§. 33.

Protokół posiedzeń ma zawierać imiona obecnych członków sądowych i Prokuratora, stawionych stron i obrońcy, spisane te punkta, które sąd zaciągnąć polecił, w szczególności zaś ze zeznań świadków i obżałowanego to, co stanowi istotę przy rozstrzygnięciu sprawy, nakoniec postanowienia Sądu.

§. 34.

Jeżeli obżałowany pomimo należytej cytacyi nie stawi się na posiedzenia sądu, ta okoliczność nie tamuje objawienia zdania Sądu przysięgłych na podstawie wynikłości rozpraw.

§. 35.

Jeżeli obżałowany nie jest obecnym, lub pobyt jego niewiadomym, albo jeżeli doręczenia cytacyi w miejscu pobytu jego, lub nakoniec co do obcego obżałowanego skutecznie nie można, tedy cytacyja ma się dziać publicznie, t. j. w miejscu posiedzeń sądu wyrokującego, publicznie ją przybić i przez gazetę krajową ogłosić należy. Tym samym sposobem zapadły wyrok ogłoszony być ma.

§. 36.

Jeżeli obżałowany za granicą przebywa, a doręczenie cytacyi uskutecznione

so wird ihm damit zugleich die Benennung eines inländischen, im Orte des Gerichtes wohnenden Gewalthabers für Empfangnahme der richterlichen Beschlüsse unter der Androhung aufgetragen, daß sonst ein solcher vom Gerichte auf seine Kosten bestellt würde.

§. 37.

Ein Contumaz-Urtheil kann niemals vor Ablauf von vierzehn Tagen vom Tage der Bekanntmachung desselben in Vollzug gesetzt werden. Auch kann der Angeklagte, gegen den ein solches Urtheil ergangen ist, bei dem Gerichte, welches das Urtheil erlassen hat, um Wiederaufnahme des Verfahrens und Bestimmung einer weiteren Gerichtsinstanz bitten.

Dieses hemmt jedoch nicht die Vollziehung des rechtskräftig gewordenen Urtheils.

§. 38.

Erscheint der Angeklagte auch bei der von dem Gerichte bestimmten weiteren Sitzung nicht, so wird das ergangene Contumazial-Erkenntnis als ein endgültiges erklärt.

Jedenfalls, wenn auch das Contumaz-Urtheil aufgehoben wird, fallen ihm die durch seine Versäumung veranlaßten Kosten zu Last.

§. 39.

Eine Berufung gegen den Ausspruch des Pressgerichtes findet nicht Statt.

Wegen Verletzung wesentlicher Formen des Verfahrens und eben so wegen geschwinderer Ausmessung der Strafe oder sonst unrichtiger Anwendung klarer Gesetze kann das Urtheil im Wege einer Beschwerde an den obersten Gerichtshof angegriffen werden.

§. 40.

Diese Beschwerde muß binnen drei Tagen nach eröffnetem Urtheile bei dem Pressgerichte angezeigt werden.

Durch die in gesetzlicher Frist geschehene Meldung der Nullitäts-Beschwerde wird der Urtheilsvollzug aufgehoben.

Das Pressgericht legt sämtliche Acten sogleich dem obersten Gerichtshofe vor.

być nie może, tedy onemu zarazem polecić potrzeba, ażeby ustanowił tutejszokrajowego w miejscu sądu mieszkającego pełnomocnika do odbierania postanowień sądowych, zagrażając mu przytém, iż w przeciwnym razie takowy od Sądu na koszt jego ustanowionym będzie.

§. 37.

Wyrok in contumaciam nigdy przed upływem czternastu dni od dnia ogłoszenia tegoż wykonany być nie może. Mocoen także obżałowany, przeciw któremu zapadł wyrok takowy, sądu, który ów wyrok wydał, prosić o nowe zagajenie rozpraw tudzież zwołanie innego posiedzenia.

To jednak nie wstrzymuje wykonania wyroku, jeżeli tenże stał się prawomocnym.

§. 38.

Gdyby obżałowany także na dalsze od Sądu zwołane posiedzenie znowu się nie stawił, nowy wyrok in contumaciam jako ostateczny ogłoszony będzie.

W każdym razie gdyby nawet zniesiono wyrok in contumaciam zapadły, obżałowany przyjąć musi koszta, które przez zaniedbanie spowodował.

§. 39.

Naprzeciw wyrokowi Sądu drukowego niemasz odwołania.

Z powodu naruszenia istotnej formy postępowania jakoteż z powodu nieprawego wymiaru kary, albo innego mylnego zastosowania wyraźnych przepisów, można przeciw wyrokowi udać się drogą żaloby do najwyższego Trybunału sprawiedliwości.

§. 40.

O zanesionej żalobie potrzeba w przeciągu, trzech dni po ogłoszonym wyroku uczynić doniesienie do Sądu drukowego.

Uczynione w terminie prawnym doniesienie o żalobie w celu unieważnienia wyroku zanesionej, wstrzymuje wykonanie wyroku.

Sąd drukowy wszelkie akta najwyższemu Trybunałowi sprawiedliwości natychmiast przedłoży.

Der oberste Gerichtshof hat über die im Wege der Nullitäts-Beschwerde an ihn gelangten Acten eine öffentliche Sitzung von wenigstens 6 Räten und einem Präsidenten anzuordnen, in welcher der Staatsanwalt und die Parteien, welche in Person oder durch Bevollmächtigte dazu vorzuladen sind, mit ihren Ausführungen gehört, und auf ihr Verlangen auch die bei dem Gerichte erster Instanz verlesenen Urkunden und das gerichtliche Protokoll wörtlich vorgelesen werden.

Die Urtheilsschöpfung erfolgt in geheimer Berathung nach absoluter Stimmenmehrheit, und wird das Urtheil mit den Beweggründen sogleich in öffentlicher Sitzung verkündet.

§. 42.

Wird das Urtheil der ersten Instanz von dem obersten Gerichtshofe bloß hinsichtlich der Strafausmessung annullirt, so hat das Preßgericht auf Grund des von den Geschwornen hinsichtlich der Schuld gefällten Ausspruches von neuem über das Strafausmaß zu erkennen. Wird vom obersten Gerichtshofe das ganze Urtheil aufgehoben, so ist bei dem Preßgerichte ein neuerliches Verfahren anzuordnen, und dem Preßgerichte sind die erwiesenen Gebrechen zur künftigen Vermeidung bekannt zu machen. Es bleibt jedoch dem Ermessen des obersten Gerichtshofes überlassen, unter besonderen Umständen den neuen Ausspruch über das Strafausmaß oder die neue Verhandlung an ein anderes Gericht zu weisen.

§. 43.

Gegen das Erkenntniß, wodurch Jemand in Anklagestand versetzt, oder wodurch eine Beschlag- oder Verhaftnahme verfügt wird, findet der Recurs an das Appellations-Gericht Statt.

Der Vollzug des unterrichterlichen Erkenntnisses wird jedoch, wenn Gefahr auf dem Verzuge haftet, durch diesen Recurs nicht aufgehalten.

Gegen ein Erkenntniß, wodurch eine Beschlag- oder Verhaftnahme verweigert, oder wodurch ausgesprochen wird, daß kein Grund zur gerichtlichen Verfolgung vorhanden sey, findet kein Recurs Statt.

Najwyższy Trybunał sprawiedliwości w skutek przedłożonych sobie aktów z powodu żaloby o unieważnienie wyroku zaniesionej, złoży jawne posiedzenie przynajmniej z sześciu Radców i Prezesa, w którym Prokurator i strony wezwane do stawienia się osobistego, przez lub pełnomocników co do wniesień swoich słuchane będą, tudzież jeśli tego zażądają, dokumenta i protokół sądowy, które w sądzie pierwszej instancji były odczytane, znowu dosłownie odczytane będą.

Wydanie wyroku dzieje się w tajnej radzie według bezwarunkowej większości głosów, a wyrok i jego powody natychmiast na publicznym posiedzeniu ogłoszony być ma.

§. 42.

Jeżeli wyrok pierwszej instancji tylko co do wymiaru kary został unieważnionym, sąd przysięgłych na posadzie wyroku co do winy wydałego na nowo względem wymiaru kary zawyrokuje. Jeżeli najwyższy Trybunał całkowity zniesie wyrok, tedy Sądowi drukowemu zlecone będą powtórne sądy, któryto Sąd o udowodnionych uchybieniach w celu chronienia się tychże w przyszłym razie zawiadomiony być powinien. Atoli zależy to będzie od woli najwyższego Trybunału, czyli dla zajęcia szczególnych okoliczności nowe zawyrokovanie względem wymiaru kary lub względem powtórnych Sądów nie należy poruczyć innemu Sądowi

§. 43.

Naprzeciw wyrokowi wytaczającemu przeciw komu żalobę albo rozporządzającemu areszt na pisma lub osobę, otwarty jest recurs do Sądu apelacyjnego.

Wykonanie atoli wyroku Sądu niższego w przypadku niebezpieczeństwa z przyczyny zwłoki nie wstrzymuje się tym rekuresem.

Naprzeciw wyrokowi nie pozwalającemu aresztu na pisma, lub osobę, albo oznajmującemu, iż nie ma powodu do badania sądowego, recurs nie ma miejsca.

§. 44.

Gegen die Erkenntnisse der Appellationsgerichte findet keine weitere Berufung Statt.

II. Von der Zusammensetzung des Geschwornen-Gerichts.

§. 45.

Bis zu dem Zeitpunkte, wo ein allgemeines Gesetz über die Zusammensetzung der Geschwornen-Gerichte auf Grund einer geregelten Gemeinde-Verfassung erscheinen wird, sollen die Geschwornen-Listen in der Art gebildet werden, daß die in dieselben einzutragenden Personen von der gesammten wahlberechtigten Bevölkerung der Stadt, in welcher das Pressgericht seinen Sitz hat, durch Wahl ernannt werden. Wahlberechtigt hiezu sind alle in dem Orte der Wahl ansässigen österreichischen Staatsbürger männlichen Geschlechtes, welche selbstständig, 24 Jahre alt und im Vollgenusse ihrer bürgerlichen Rechte sind, ohne Unterschied des Glaubensbekenntnisses. Die Zahl der in jeder Stadt, in welcher ein Pressgericht seinen Sitz hat, für die Anfertigung der Geschwornen-Listen zu ernennenden Personen richtet sich nach der Volksmenge und anderen Verhältnissen, und soll nirgends weniger als zweihundert oder mehr als achthundert betragen.

Die von der Communal-Behörde im Einvernehmen mit dem Pressgerichte festzusetzende Zahl wird auf die von ersterer zu bildenden Wahl-Districte der Stadt und allensfalls der nächsten Umgebung vertheilt.

§. 46.

Jeder Wähler ist zum Geschwornen wählbar, wenn er in der Stadt, in welcher sich das Pressgericht befindet, oder in der nächsten Umgebung seinen Wohnsitz hat. Doch können Geistliche aller Confessionen und Beamte wegen möglicher Collisionen mit ihren Berufspflichten nicht zu Geschwornen gewählt werden.

§. 47.

Die Liste der Gewählten ist von der Communal-Behörde, durch welche die Wahl geleitet wurde, dem Pressgerichte mitzutheilen, zugleich öffentlich kundzumachen, und es steht Jedermann frei, der sich berechtigt hält, die auf ihn gefallene

§. 44.

Naprzeciw wyrokom Sądów apelacyjnych żadne odwołanie miejsca nie ma.

II. O składzie Sądu przysięgłych.

§. 45.

Do czasu, póki nie wyjdzie ustawa powszechna względem składu sądu przysięgłych na podstawie uregulowanego urzędzenia gmin spisy przysięgłych w ten sposób zaprowadzone będą, że osoby tamże wpisać się mające od całej ludności posiadającej prawo obioru w mieście, w którym siedziba Sądu drukowego, za pomocą wyborów wyznaczone być powinny. Prawo obioru ma każdy w miejscu wyborów osiadły austriacki obywatel, rodzaju męskiego, niezawisły, liczący lat 24] wieku, używający w pełni praw obywatelskich, bez mianego względu na wyznanie religijne. Liczba osób, które w każdym mieście, gdzie Sąd drukowy ma siedzibę, do ułożenia spisu przysięgłych mianowane być mają, stosuje się do ludności i innych okoliczności i nie ma być nigdzie niższą od dwóchset a wyższą od ośmiuset.

Liczba tychże od władzy gminy w porozumieniu z Sądem drukowym oznaczyć się mająca, będzie rozdzieloną na powiaty wyborowe miasta, które władza gminna utworzy, tudzież na najbliższe okolice, jeśli się tego okaże potrzeba.

§. 46.

Każdy wyborca obieralnym jest na przysięgłego, jeżeli zamieszkał w mieście, w którym siedziba Sądu drukowego, albo w pobliskiej jego okolicy. Jednakże duchowni wszelkich wyznań i urzędnicy, dla zajść mogących kolizyj z obowiązkami ich powołania na przysięgłych obierani być nie mogą.

§. 47.

Spisu obranych, Urząd gminny, który wyborami kierował, udzieli Sądowi drukowemu, podając go oraz do powszechnej wiadomości, a każdemu mniemającemu mieć prawo do tego od wyboru nań padłego,

Wahl abzulehnen, oder welcher dafür hält, daß ein Anderer ungesetzlicher Weise in die Liste aufgenommen worden sey, in der anzuberaumenden Frist von 14 Tagen die geeigneten Vorstellungen zu machen, und auf Berichtigung der Liste anzutragen.

Ueber derlei Reclamationen entscheidet das Preßgericht mit Zuziehung von vier Geschwornen aus der Zahl derjenigen, gegen welche keine Anstände erhoben worden sind.

§. 48.

Die Namen der auf die Geschwornen-Liste Eingetragenen werden von dem Preßgerichte an einem kundzumachenden Tage unter Zulassung des Publikums durch das Los in Reihen von je 100 Namen gebracht, und hiebei auch durch das Los für das ganze Jahr die Ordnung bestimmt, in welcher diese Reihen monatweise das Geschwornen-Gericht zu bilden haben.

§. 49.

Drei Tage vor der öffentlichen Sitzung werden aus den 100 Namen der Reihe, welche eben an der Ordnung ist, 36 durch das Los gezogen, und den Parteien und dem Staatsanwalt bekannt gemacht.

Der Kläger und der Angeklagte können jeder ein Drittel von diesen 36 Geschwornen verwerfen.

Der Staatsanwalt oder der Privatkläger übt sein Recusations-Recht zuerst aus.

Die übrigen zwölf, oder wenn deren mehr sind, die aus den übriggebliebenen durch neue Losung zu wählenden zwölf bilden das Geschwornen-Gericht. Auch sollen drei Ersazmänner für mögliche Verhinderungsfälle bestimmt, und zu diesem Ende weitere neun Geschworne durchs Los gezogen werden, von denen jeder Theil drei zu verwerfen berechtigt ist.

§. 50.

Der Gerichts-Präsident hat den Geschwornen vor dem Beginne der Verhandlung, und zwar wenn der Angeklagte erscheint, in dessen Gegenwart den Eid abzunehmen: »Daß sie der ganzen Verhandlung mit aller Aufmerksamkeit beiwohnen, alle Anschuldigungs- und Entschuldigungsgründe und Beweise sorgfältig prüfen, und parteilos nach ihrem Gewissen und nachinnerster Ueberzeugung als Ehrenmänner ihren Ausspruch thun wollen.«

Uchylić się wolno, jak niemniej każdemu, ktoby twierdził, iż ten, lub ów nieprawym sposobem do spisu wciągnionym został, wolno w oznaczyć się mającym terminie dni 14 czynić stosowne przedstawienia i sprostowania spisu domagać się.

Względem podobnych reklamacyj rozstrzyga sąd drukowy wraz z zawezwanemi ku temu czterma przysięgłemi, obranemi z liczby tych, przeciw którym żadnego nie podniesiono zarzutu.

§. 48.

Imiona tych, których wciągnięto do spisu przysięgłych, Sąd drukowy w dniu oznaczonym w obec publiczności zbierze losem w serye po sto imion obejmujące, i równie losem postanowi na cały rok porządek, w którym te serye od miesiąca do miesiąca sąd przysięgłych składać mają.

§. 49.

Trzy dni przed jawnem posiedzeniem ze stu imion tej seryi, na którą przypada kolej, 36 losem będą wyciągnięte i oznajmione stronom i Prokuratorowi.

Oskarżyciel i obżałowany, jeden jak drugi, trzecią część z tych 36 odrzucić mogą.

Prokurator lub oskarżyciel prywatny wykonywa najpierw prawo wyłączenia.

Innych dwunastu, lub jeżeli ich jest więcej, tedy onych dwunastu, którzy z pozostałych za pomocą nowego losowania są wybrani, składa Sąd przysięgłych. Także trzech zastępcy na możebny wypadek przeszkody wybrani będą, w którym celu jeszcze dziewięciu przysięgłych losem wybrać należy, z których atoli każda strona po trzech usunąć będzie mocna.

§. 50.

Prezes Sądu powinien od przysięgłych przed zagajeniem rozpraw, w szczególności zaś, gdy stanął obżałowany w przytomności tegoż odebrać przysięgę: »jako przy całych rozprawach z wszelką uwagą obecni, wszelkie zarzuty i odparcia tychże, tudzież dowody troskliwie badać będą, i bezstronnie według sumienia i według wewnętrznego przekonania jak ludzie uczciwi zdania swe objawiać chcą.«

Der Präsident legt den Geschwornen die Eidesformel vor, und sie beschwören dieselbe mit den Worten: »Ich schwöre es, so wahr mir Gott helfe.«

§. 51.

Da das Amt eines Geschwornen sowohl eine Bürgerrechte als eine Bürgerpflicht ist, so kann Niemand, der dazu berufen wird, sich desselben entschlagen.

Gegen diejenigen, welche sich der Erfüllung dieser Pflicht ohne rechtfertigenden Grund entziehen, ist von Seite des Preßgerichtes mit angemessener Ahndung vorzugehen.

Wien den 18. Mai 1848.

Die interimistischen Minister:

Pillersdorff. Sommaruga.

Krauss. Latour.

Doblhoff. Baumgartner.

Prezes przedłoży przysięgłym rotę przysięgi, ci zaś ją wykonają temi słowy: »Tak przysięgam, i tak mi Boże dopomóż!«

§. 51.

Ponieważ Urząd przysięgłych jest szacownym, tak jak pełnienie tegoż obowiązkiem obywatela, przeto nikt z wezwanych od niego uchylić się nie powinien.

Kto by bez usprawiedliwiającego powodu od pełnienia tego obowiązku uchylał się, ten od Sądu drukowego należycie skarconym będzie.

W Wiedniu dnia 18. Maja 1848.

Tymczasowe Ministrowie:

Pillersdorff. Sommaruga.

Krauss. Latour.

Doblhoff. Baumgartner.